

De middeleeuwen

Gebruik bron 2.

Een bewering:

De paus kan deze oorkonde gebruiken als propaganda in de machtsstrijd die op dat moment in de christelijke wereld woedt.

2p 4 Geef aan:

- welke boodschap de paus met een verwijzing naar deze oorkonde kan overbrengen en
- welke politieke reden Stephen waarschijnlijk heeft om deze oorkonde uit te vaardigen.

Gebruik bron 3.

Het stadsrecht van Alkmaar past bij de opkomst van de stedelijke burgerij in de late middeleeuwen.

2p 5 Toon dit aan met twee gegevens uit de bron.

De middeleeuwen

---

bron 2

Op 1 december 1135 sterft koning Hendrik I van Engeland. Er breekt een strijd uit over zijn opvolging tussen verschillende troonkandidaten. Op 26 december laat Stephen van Blois zich tot koning kronen. Enkele maanden later vaardigt hij deze oorkonde uit:

Ik Stephen, bij de gratie Gods tot koning van Engeland gekozen met de instemming van de geestelijkheid en het volk, en gezalfd door Willem, aartsbisschop van Canterbury (...), en daarna bevestigd door Innocentius, paus van de heilige Roomse Stoel, gun uit respect en liefde voor God de heilige Kerk haar vrijheid en toon haar de verschuldigde eerbied. (...) Ik bepaal dat de rechten van de kerken, bevestigd in hun privileges, en de gewoonten die zij van oudsher volgen niet mogen worden geschonden.

bron 3

Enkele artikelen uit het stadsrecht van Alkmaar uit 1254:

Daarom willen wij (graaf Willem van Holland) dat het allen ter kennis komt dat wij, uit liefde voor de vrijheid van de stad Alkmaar, het verzoek van de poorters¹⁾ van deze stad welwillend (zijn) toegenegen (en) hen vrijstellen van alle tol en tolbetaling op de wateren en in de landen in het graafschap Holland.

Bovendien geven wij de genoemde poorters zodanig voorrecht dat, als iemand een klacht tegen een poorter van Alkmaar wil indienen, hij alleen rechtspraak door schepenen²⁾ behoort te krijgen, en wij noch ons nageslacht zullen dienaangaande andere rechtspraak eisen.

noot 1 Poorters zijn burgers van een stad.

noot 2 Schepenen zijn poorters van een stad die belast zijn met de rechtspraak van die stad.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.